

Čechy krásné, Čechy mé

■ Historii české lidové písničky, která skrývá mnoho zajímavého a jedinečného, ale i historii písniček, o kterých si myslíme, že to jsou písničky lidové, ale které mají své autory, je potřeba si neustále připomínat. Jsou s nimi spojeni konkrétní lidé, konkrétní události či významná místa, o kterých se v písničkách zpívá především. Dnes vás vezmu na návštěvu středočeské obce Kublov, která se nachází asi 16 kilometrů západně od Berouna pod vrchem Velíz, který byl důležitým sakrálním místem již v prehistorických dobách. Ves je rodištěm Josefa Leopolda Zvonaře, autora písně Čechy krásné, Čechy mé!

► Josef Leopold Zvonař

*Čechy krásné, Čechy mé!
Duše má se touhou pne,
kde ty vaše hory jsou,
zasnoubené s oblohou?*

Slova básně Václava Jaromíra Picka jsou dnes všeobecně známá. Pod

původním názvem Vlastenské hory ji v 19. století zhudebnil kublovský rodák Josef Leopold Zvonař. Píseň zlidověla a její tony můžeme slyšet i v několika filmech, třeba Vesničko má středisková, Kolja nebo Slavnosti sněženek. Říká se, že mnoho neschá-

zelo a píseň se mohla stát naší národní hymnou, ale konkrétní důkazy o tom nejsou.

J. L. Zvonař se narodil v lednu roku 1824 jako syn zednického tovaryše. Otázka, po kom zdědil hudební nadání, zůstane asi nezodpovězena. Asi to

► Zvonařův rodný dům s pamětní deskou a bustou od Jiřího Vydry

byla jeho píle, intelekt a pracovitost, protože jeho předkové byli sedláci, skláři a řemeslníci. Rodiče František a Kateřina, rozená Prokšová, měli pět dětí – kromě Josefa (nar. 22. 1. 2024) Antonii (nar. 16. 1. 1827), Františka

(nar. 17. 1. 1830), Veroniku (nar. 26. 6. 1831) a Františka (nar. 30. 12. 1833). Všechny děti se narodily v Kublově v č. p. 10. V křestním zápise Josefa je zapsáno jen toto křestní jméno. Leopold bylo asi jeho jméno bířmovací.

S rokem 1824 je spojeno několik osobností. V tomto roce se narodili Bedřich Smetana, hudební skladatel Anton Bruckner, spisovatel Alexander Dumas mladší, zemřeli zpěvačka a interpretka řady Mozartových skladeb Josefina Dušková, významný mecenáš Jan Nepomuk Chotek nebo francouzský král Ludvík XVIII. Zajímavostí je, že v roce 1824 byla poprvé provedena Beethovenova 9. symfonie. Byla to doba velkých proměn v kulturním a v hudebním životě. Doznával hudební klasicismus a rodil se nový sloh – romantismus.

S hudbou se Josef Zvonař seznamoval již od útlého dětství zásluhou strýce a místních učitelů. Postupně hrál na housle, klarinet, lesní roh a flétnu, od čtrnácti let také na klavír. Rodiče si původně přáli, aby se vyučil krejčím, ale kublovský farář Josef Dmych poznal chlapcův talent a pomáhal mu v přípravě na studia. Po složení zkoušek u piaristů v Berouně odjel Josef v sedmnácti letech do Prahy na přípravný učitelský kurz. Hudba ho ovšem lákala víc, a tak se roku 1842 přihlásil na varhanickou školu, kterou řídil Karel František Pitsch. Začátky byly těžké. Zvonař se téměř rok hubbě prakticky nevěnoval a jeho první výsledky byly tak špatné, že byl při-

Josef
Leopold
Zvonař

VLASTENSKÉ HORY

Rázně a se zápalom
Slova napsal Václav Jaronír Ficck (1812 - 1859)
Nápis složil Josef Leopold Zvonař (1824 - 1855)

Zpěv

1. Če - chy krás - né, Če - chy mé! Du - še má se s tou - hou
2. So - blo - hou a s ne - bo - sy, kde pře - mý - šli na ple -
3. Pís - ton stvu - řil ta - ké vás, slav - né Če - chy vlas - ti
4. A ten sá - rud pě - je rád, v šal - mech vlak i tou - hu
5. Pru - to, krás - né Če - chy mé, du - še má se s tou - hou

Klavír
(Upravil Ad. Čechal)

rit.

1. pne, kde ty va - še ho - ry jsou, za - nou - be - né so - blo - hou.

2. ry se - raf svět - lem o - dě - mý, ká - lá - vě - né s to - ho -

3. kras, se - na - la vém s ro - bo - dí, věd - by - né - rod k zpě - ru zpl.

4. znát, by ten an - děl há - jil Čech do sko - ná - ní své - tu všech.

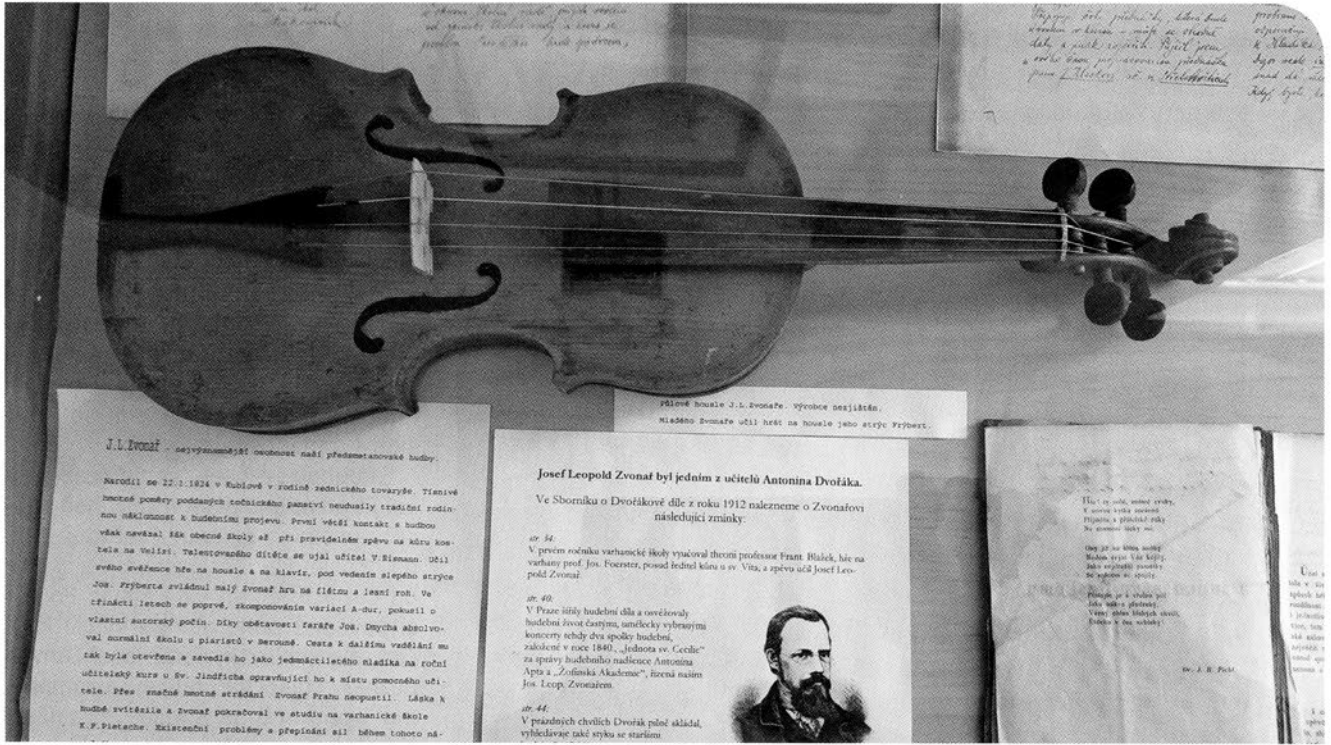
5. pne, kde ty va - še ho - ry jsou, za - nou - be - né so - blo - hou.

rit.

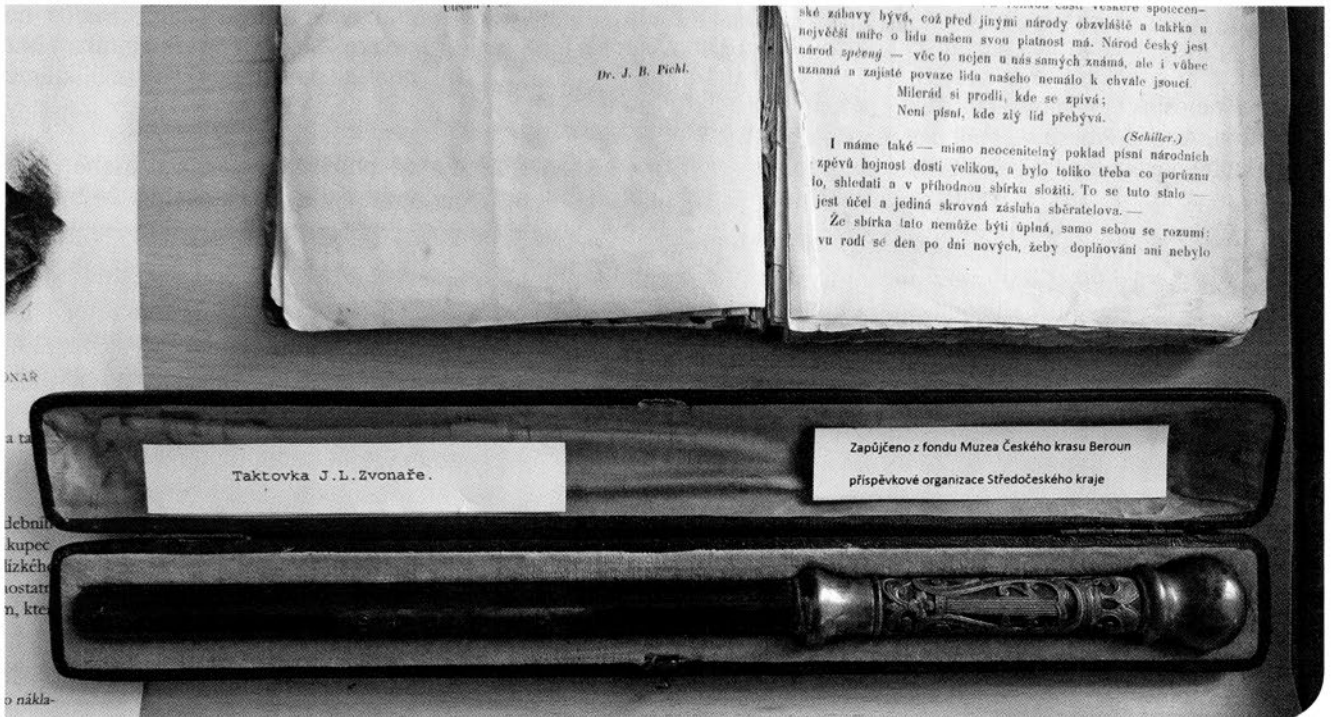
rit.

rit.

► Píseň Vlastenské hory – Čechy krásné, Čechy mé

▶ Zvonařovy první housle

▶ Taktovka J. L. Zvonaře

jat pouze podmíněně. Brzy se mu do cesty postavila i nemoc, kvůli které se dostal do finanční tísně. Ukázalo se, že víc než praktická hra na varhany jeho talentu odpovídá spíš hudební teorie a skladba. Ředitel mu roku 1844 na své škole nabídl místo asistenta a později druhého učitele zpěvu. Josef Zvonař tam učil šestnáct let a v roce 1858, po Pitschově smrti, se na půl roku stal i zatímním ředitelem.

V letech 1843–47 skládal zejména německé písně pro piano. Roku 1847

přednesl svou první skladbu v Ceciliánském spolku (pojmenovaném podle svaté Cecílie, patronky hudebníků), ale bez úspěchu. Později se zaměřil na zhudebňování českých básní. Během revoluce v roce 1848 byl členem Svornosti. Od roku 1858 přispíval do hudebního časopisu Dalibor. Dokud neexistovaly české hudební spolky, účastnil se činnosti německých spolků Jednota cecilská nebo Žofínská akademie. Roku 1861 se stal spoluzakladatelem a místopředsedou čes-

kého pěveckého sboru Hlahol. Stál také u kolébky tělovýchovné organizace Sokol. Po založení Vyšší dívčí školy v Praze se na ní stal učitelem zpěvu. Od roku 1863 byl i ředitelem kůru v chrámu u Nejsvětější Trojice ve Spálené ulici a na začátku roku 1865 také pořádal pro Uměleckou besedu přednášky o lidových písních. Zemřel na tuberkulózu 23. listopadu 1865 v necelých 42 letech, zčásti i v důsledku velkého pracovního vypětí. Do kostela Nejsvětější Trojice se s ním

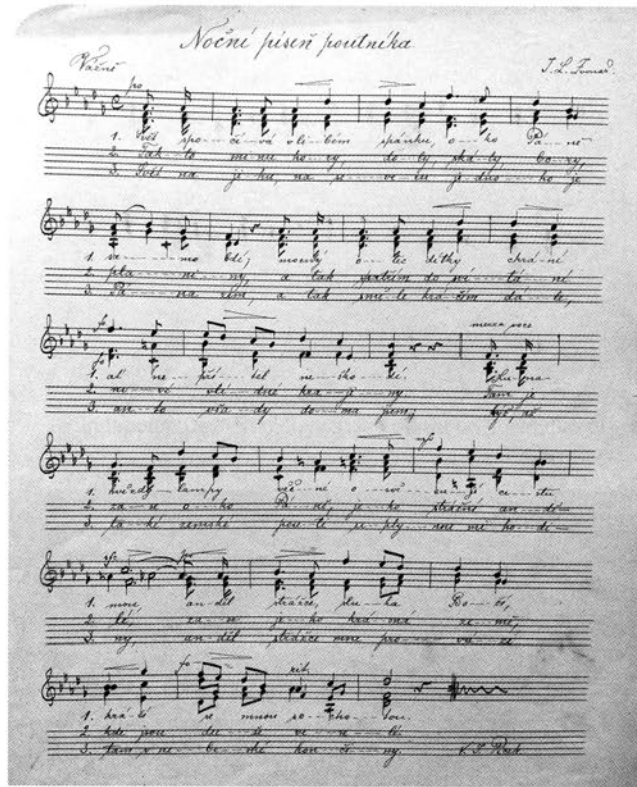
přišlo rozloučit velké množství lidí. Smuteční průvod se pak vydal z Prahy do Berouna. Od rodné chaloupky byla rakev vynesena k veliziskému kostelu, kde se opět konal smuteční obřad za účasti obrovského množství lidí. 24. září 1871 byla na jeho rodném domě osazena pamětní deska.

Osobnost a dílo Josefa Leopolda Zvonaře jsou dnes poněkud pozapomenuté, ale ve své době patřil k významným osobnostem české hudby. Ve druhé polovině 19. století byl dokonce stejně uznáván jako Bedřich

Smetana, s kterým zakládal Uměleckou besedu. Je autorem stovky písní s německými i českými texty, třiceti mužských sborů, tří mší a několika menších chrámových skladeb, dvou sonát pro klavír a čtyř pro varhany, několika komorních skladeb, opery Záboj, operety Lesní kaple a čtyř předeher pro orchestr. Vydal také 4 svazky staročeských chorálů Staré hudební památky české, z teoretických děl například Navedení ku skládání kadencí a Základy harmonie a zpěvu. Jeho nejslavnější skladbou ale už

navždy zůstane píseň Čechy krásné, Čechy mé!

K 200. výročí narození kublovského rodáka uspořádala obec 25. května 2024 velký koncert za účasti několika orchestrů. Jedním z nich byl i Pluk Šťastných Dechařů s dirigentem Svatoplukem Šťastným. Pro tento koncert nově upravil nejslavnější Zvonařovu píseň hudební skladatel Josef Jiskra. Zároveň obec otevřela v místní mateřské škole malé Zvonařovo muzeum a nádhernou naučnou stezku s názvem Po stopách J. L. Zvo-

► Rukopis písně Noční píseň poutníka

► Památník J. L. Zvonaře

► Titulní stránky skladby J. L. Zvonaře

Šem členům a příznivcům svým, jakož i slavným zpěváckým spolkům v Čechách a na Moravě dáváme truchlivou zprávu, že dne 23. listopadu 1865 o 10. hodině dopolední zemřel v 40. roce svého věku tuberkulemi jistc pan

JOSEF LEOPOLD ZVONAR,

hudební skladatel, člen výboru správního a výboru hudebního Besedy Umělecké, bývalý místopředseda a výkonný člen „Hlahol“ v Praze, čestný člen mnohých zpěváckých spolků, ředitel káru u sv. Trojice a t. d.

Pohřeb odbýváti se bude v neděli dne 26. listopadu o 2. hod. odp. z domu číslo 713—II ve Vodčkové ulici.

V Praze dne 24. listopadu 1865.

Zpěvácký spolek Hlahol v Praze. Umělecká Beseda.

Josef Huleš, starosta. Josef Wenzig, starosta.
Dr. V. Šmolcnoy, jednatel. Rob. Nápravník, jednatel.

► Oznámení o úmrtí, které vydal Hlahol a Umělecká Beseda

► Hrob J. L. Zvonaře u kostela na Velízu

naře. Je to stezka okružní, její začátek i konec je v parku vedle Veského rybníka. Stezka měří asi 4 kilometry, během 11 zastavení se seznámíte s životem J. L. Zvonaře a s místy, která jsou s ním spojena. Zavede vás ke skladatelovu rodnému domku, k jeho památníku, na faru a ke kostelu na Velízu, kde je jeho hrob, i na vrchol samotné posvátné hory Velíz. Více informací najdete na stránkách obce www.kublov.cz, návštěvu muzea je nutné si předem domluvit s panem Zdeňkem Zýkou na tel.: 723435019.

Václav Hlaváček,
foto: autor a archiv Zdeňka Zýky

► Zvonařovu píseň Čechy krásné, Čechy mé! nazpíval na CD Krajanky Květ sakury bílé Jiří Škvára

MEIN SCHÖNES BÖHMERLAND

ČECHY KRÁSNÉ, ČECHY MÉ
Böhmisches Heimatlied

Josef Leopold Zvonař (1824-1865)

Arrangement: Josef Jiskra

Musikverlag
Reinau

► Úpravu písně od Josefa Jiskry vydalo německé hudební vydavatelství

MEIN SCHÖNES BÖHMERLAND

ČECHY KRÁSNÉ, ČECHY MÉ!
Böhmisches Heimatlied

Josef Leopold Zvonař (1824-1865)
Arrangement: Josef Jiskra

1. Flügelhorn B
Innig ♩ = 60

© by Musikverlag Reinau • Zwerstr. 10 • D-76337 Waldbronn
www.musikverlag-reinau.de • Alle Rechte vorbehalten • All rights reserved

MR377

► Part 1. křídlovky

► Pluk Štastných dechařů